

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Odezwa o pedagogicznym problemie uczenia w języku ojczystym. Zapisy do szkoły czeskiej

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 031.005

Data wydania oryginału

Ok. 1900

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Čtěte = uvažujte!

Vzdělání v řeči mateřské je doporučeno nejprřednějšími paedagogy všech národů, Komenským, Pestalozzim a j.

Neprosíme, nežebřeme, nepřemlouváme, ale voláme k českým rodičům: **Chcete-li z dětí vašich mít opravdovou radost a podporu ve stáří svém, chcete-li, aby byly věděním a skutečným vzděláním vyzbrojeny k těžkému zápasu životem, poslati je musíte do školy, kde učí se dítě vaše vědomostem v jazyku mateřském.**

Zákon božský i lidský vyžaduje toho, ale vyžaduje toho též existenční budoucnost vašich dětí, aby, nezůstávající ve vzdělání neznalostí vyučovacího jazyka pozadu, mohly sobě co nejdříve lepší postavení opatřiti.

Nevěřte, rodičové čeští, že vaše děti mohou prospívati ve škole německé, není to pravda. Tvrdí-li vám někdo, že děti vaše, děti české, prospějí školou německou, viní samotné německé paedagogy ze lži, kteří tvrdí, že české dítě ve škole německé prospívati nemůže.

Německý filosof Fischhof praví:

Národ roste a upadá, žije a umírá se svou řečí mateřskou. **Nižádný vzdělaný národ nedopustí a nesnese zmrzačování své řeči ve škole.**

A co je jiného nežli zmrzačení ducha, charakteru a řeči, nepřírozené vychovávání dětí českých na škole německé.

Všichni ti odřezanci, bezcítní a bezectní agenti, lákající děti české, všichni ti mající moc kapitálu v ruce, již nutí české rodiče dáti české děti do škol německých, všichni ti povahoví kretinové necht přechtou sobě, co praví sám

německý filosof Herder:

„Kdo mateřskou řeč ml odjímá, o rozum a život mne okrádá.“

Kdyby bylo možno české děti na školách německých vychovati, nebránili by se proti tomu sami němečtí učitelé. Poslyšte, co praví **německá učitelka**, stěžující sobě rektoru německé university vídeňské Bed. Maasenovi:

„... Devět měsíců již mám svěřeny ty děti milých, hezkých tváří a převážná většina pořád se ještě dívá s něnou otázkou v očích: „Co jsme ti udělaly, že nás tak mučíš? ... Darmo jsem se pokusila několika naučenými slovy v jejich mateřštině vlouditi se do jejich důvěry. Mluvím k nim snad směšným přízvukem, neboť se jen tak divně na mne usmějí, jedna dívenka ohlíží se po druhé, jako by si povídaly: „Viď, že jí nemůžeme věřit?“ — a i v tom jejich úsměvu je něco již zaleklého a zatrpklého.

Německý Otčenáš se již naučily skoro všechny, ale při těch zvucích modlitby až mne mrazí — jen ústa se jim hýbají, dušička si bezpochybi myslí, že odříkává nějakou těžkou hádanku.

Vypomáhám si nejčastěji ukazováním. Nedávno jsem jednomu děvčátku pozvedla na každé ruce tři prsty a opakovala jsem několikráte již netrpělivým hlasem, že tři a tři je šest, aby to po mně pověděla.

Dítě ale nevypravilo ze sebe ani hlásku, jenom mi najednou téměř křečovitě oběma dlaňkami sevřelo ruku. Byl v tom jakýsi zoufalý hněv té malé bytosti.

Zmoudřela, předčasně sestárla jsem, pane profesore v této trpké škole, tak že se ve mně jen zdvihá otázka: „Kdo zavinuje neštěstí tolika dětí i neštěstí moje, kdo bude před Bohem i lidskou důstojností za ně zodpovídati?“ A kdokoli se mne bude ptát po výraze mých prvních zkušeností, budu mu jen opakovati jediné své přání: „Dejte mne kam patřím a ty ubohé děti dejte také škole, které patří! ...“

A učitelka německé školy v Českých Budějovicích píše následovně:

„... Dítky nevěděly, čemu je učím a já byla nucena je zkoušet, ačkoliv již předem jsem věděla, že mi nemohou odpovídat. Zápasily velice s obtížemi jazyka, natož aby mi byly s to, objasnit věc, na kterou jsem se tázala. A byly mezi nimi dívky jistě nadané, jak se dalo soudit z vysvědčení, která si přinesly ze škol českých. Tam by také najisto prospívaly, u mne ale musily duševně zakřňovat. Já nezvyklá na takové hrozné poměry, proplakala jsem celé noci a později i prosila zdejší německé předáky, aby mne dali do jiné školy, kde jsou děti německé. Ale bylo mi odpovídáno vyhýbavě a naposled mi i řečeno: „Abych se nepletla do věcí, do kterých mi nic není.“ (!) Když ale jsem poukázala, že mi musí jako učitelce záležeti na tom, jak žákyně prospívají, dáno mi na srozuměnou, že jsem příliš citlivá a že se musím „otuziti“. Viděla jsem zkrátka, že **zdejší pánům nejedná se o to, naučí-li se děti české něčemu ve škole, ano že je jim naprosto lhostejno, co z nich bude, ale že jim běží jen o to, aby měli ve školách hodně dětí a mohli se tím chlubit.** — Tedy politické důvody zde rozhodovaly a ne vychovatelské. Mne ale již páčila zde půda pod nohama. Ve škole jsem dále pracovala bezúspěšně, žákyně moje čím dále tím méně chápaly, neboť vyučování bylo těžší a složitější a ony stále nerozuměly, co vykládám. Stalo se mi jednou, že jsem vyučovala mluvnicki a víc jak půl třídy soudilo, že vykládám dějepis. To není anekdota, to je pravda a mohu

ji každé chvíli dosvědčiti. Ani nevíte, jak mi bylo těch dětí tehdy líto a ještě do dnes na to s bolestí jen vzpomínám. Za takových poměrů uznáte, že se mi škola již zprotivila . . .“

Tak píše poctiví pedagogové němečtí, poctiví učitelové a vychovatelé, jimž záleží na budoucnosti dětí a porovnejte toto s tím, co vám náhončí německých štváčů slibují.

A více ještě; je dokázáno, že nelze dítě vychováti bez mateřského jazyka, to potvrdil sám

Jeho Eminence nejdůst. pan kníže-arcibiskup olomoucký Dr. Frant. Bauer,

který při visitační své cestě na škole šulfereinské v Ivančicích řekl toto:

„Jsem deset let biskupem a za ten čas více než ve 100 osadách visitoval jsem kostely a byl přítomen zkouškám ze sv. náboženství, avšak tak bídného výsledku nedožil jsem se nikde, jak ve škole této. A není se co diviti! **Domníval jsem se, že ve školách německého šulfereinu jsou jenom dítky německé, ale dnes poznal jsem, že tomu není tak, že na příklad v této škole jest ohromná většina dítek českých.** Pak ovšem není divu, že nelze v takových školách dodělati se výsledku příznivého. Dítky německé zůstávají v takových školách pozadu, zdržovány jsou dítkami českými, tyto pak jsou na tom mnohem hůře, any vyučovány jsou jazykem jim cizím a nesrozumitelným. Mám právo úsudkem tento učiniti tím spíše, an jsem sám dítkem školy takové. Žádaje kdysi za přijetí do hlavní školy v Novém Jičíně a později do gymnasia kroměřížského, byl jsem odmítnut a jenom na opětné a snažné prosení přejat do těchto ústavů, ačkoliv jsem nepatřil mezi žáky méně schopné. To byl smutný následek delšího pobytu ve škole této podobné . . .!“

Slyšíš, český otče, česká matko? Tak mluví tvůj arcipastýř, máje sám smutné zkušenosti z návštěvy školy německé. Věříš to?

Avšak nejen toto, ale sám

c. k. vrchní zemský soud rozhodl, že české dítě patří do české školy

a sice ve známé rozepři rolníka Podhrázského a poručenice jeho Julia Podhrázského rozhodl takto:

dejte je do školy české!

Rozhodnutí c. k. okresního soudu v Mor. Krumlově, aby Julius Podhrázský navštěvoval českou školu, úplně se potvrzuje vrchním soudem, neboť v zájmu dobrého, důkladného a s výsledkem spojeného vychování nezletilého Julia **je nutno, aby navštěvoval školu českou, neboť jenom ta může mu úplně zaručiti dobrou budoucnost, kdežto na německé škole prospívati by nemohl.**

Snad toto vám, čeští rodičové, postačí. Nevěřte, že češtiny děti vaše nepotřebují. Kdyby to byla pravda, nežádali by Němci sami, aby zavedena byla na středních německých ústavech čeština a nežádali by zároveň němečtí posluchači německé university v Praze, aby zřízena byla stolice českého jazyka při této universitě.

Jak prospívají děti české na německých školách, je vidno, jak se dovedou vyjadřovati v modlitbě.

Děti v takovýchto školách naučí se prostě papouškovat, nic více. Podáváme příklad, **jak modlilo se dítě na škole německé v Ostravě** (zřízené prozatím pro „Fifejdy“ v Heřm. ulici) „**Otče náš**“ **tudíž modlitbu, již se modlí čtyřikrát denně.** Tři žáci ji odříkávali. První modlil se takto:

Vater unser de du bis in den Himl geheilige Pferde dai Name, zukomen uns dai Rai, gewile vim Himl aso af af Erde gib uns unsere tegli Brot . . . Druhý opět toto: Vater unser . . . inem Himl geheiligedei amen . . . zukomen dain Rajn gewile gešele . . . gib uns leites teglišes Brot . . . ausaufür vergebensuldigen . . . für nich suchung unserlösen. Amen. — Třetí modlil se k anděli strážnému toto: Engel Gottes Hütē mein (Hüter), las die Türe foleg sein (= lass mich dir empfohlen sein) lalte mich der Kind af Erden (= halte mich, dass ich auf Erden), štez man braves Kindman werde (= stets ein braves Kind mag werden), führe mich dasdeinen Hand (= an deiner Hand). — České dítě české matky modlí se takto: „Anděličku můj strážníčku, opatruj mi mou dušičku, opatruj ji ve dne v noci od škody a od zlé moci.“

Toto mrzačení ducha doporučují nám Němci, ponevadž chtějí, aby z dětí našich byli duševní mrzáci, z nichž by mohlo se nadělati posluhů pro pánovačnost německých choutek a lidí, kteří by nic jiného nemohli a k ničemu nebyli, než aby pracovali a naplňovali měchy zlatem pro pohodlí německého kapitálu.

To-li chcete míti z dětí svých — vrhněte je do jicnu germanisace.

Uvažujte, co je zde psáno a chcete-li, aby děti vaše vzděláním domohly se čestného postavení v životě,